

Jämlik vård vid ländryggsbesvär hos vuxna

Forskning om (o)jämligheter som ett
bidrag till arbetet med
PSV Ländryggsbesvär hos vuxna

Framtaget av: Kunskapscentrum för jämlik vård
Giltigt till: 2027-12-31

Det finns många föreställningar om personer med ländryggssmärta utifrån kön, ålder, födelseland osv. Deras förutsättningar för en jämlik vård kan också skilja sig åt

Stereotypa föreställningar kan leda till medicinskt omotiverade skillnader i bemötande, behandling och rehabilitering

Att bli medveten om egna föreställningar och att diskutera dessa med arbetskamraterna är ett första steg till en mer jämlik vård

Forskning har visat...

- Svenska registerstudier (SweSpine) har visat att kvinnor med ländryggssmärta som har fått tid för diskbråcksoperation eller lumbal fusion har sämre funktion, mer smärta, lägre livskvalitet och högre konsumtion av smärtläkemedel än män^{1,2}
- Trots att kvinnor har sämre funktion och mer smärta än män inför operation visar de större förbättringar och lika stor återgång till arbete efter lumbal fusion²
- Det är oklart varför fler män än kvinnor opereras och varför kvinnor har fler och svårare symptom inför operation¹. Det finns ingen evidens som förklarar eller försvarar denna skillnad¹
- Bidragande faktorer kan vara ökad rökning bland kvinnor, att män kan vara mer beredda att ta operationsrisker och att det finns fler manliga än kvinnliga ryggkirurger i Sverige som möjligtvis rekommenderar operation i större utsträckning till män^{1,2}

¹ [Gender differences in patients scheduled for lumbar disc herniation surgery: a National Register Study including 15,631 operations. Strömqvist et al. \(2015\)](#)

² [Women do not fare worse than men after lumbar fusion surgery: Two-year follow-up results from 4,780 prospectively collected patients in the Swedish National Spine Register with lumbar degenerative disc disease and chronic low back pain. Triebel et al. \(2017\)](#)

Forskning har visat...

- En översiktsartikel visade att det, oavsett behandlingsform, var viktigast för äldre personer med ländryggsmärta att bli tagen på allvar, att bli bemött med respekt, att vara delaktig i sin vård och beslut om behandling, samt en god kommunikation mellan olika vårdgivare³
- I flera av de inkluderade studierna framkom att många äldre personer kände sig stigmatiserade och avfärdade på grund av sin ålder³
- I en svensk studie hade migranter, särskilt kvinnor, mindre smärta, ångest och rädsla för rörelser/skador efter interdisciplinär smärtrehabilitering med tolk⁴
- Kvinnor från Somalia som deltagit i interdisciplinär smärtrehabilitering berättade i en svensk intervju- och fokusgruppsstudie om positiva förändringar i deras liv, ökad kunskap om smärthantering, ökad självförtroende och bättre hälsa⁵

³ [Acceptability, values, and preferences of older people for chronic low back pain management; a qualitative evidence synthesis. Ames et al. \(2024\)](#)

⁴ [Interdisciplinary pain rehabilitation for immigrants with chronic pain who need language interpretation. Uhlin et al. \(2024\)](#)

⁵ [A qualitative study among women immigrants from Somalia – experiences from primary health care multimodal pain rehabilitation in Sweden. Semedo et al. \(2020\)](#)

Reflektionsfrågor

- Hur kan föreställningar om kön, ålder, födelseland med mera påverka ditt arbete? Vilka konsekvenser kan det få?
- Hur tror du att medarbetare och chefer kan bidra till en mer jämlik vård för personer med ländryggssmärta? Vad kan du göra?
- Tips! [Smärtekuben](#)⁶ kan vara ett stöd om ni vill diskutera vilka stereotypa föreställningar om kvinnor och män med långvarig smärta det finns och vilka konsekvenser det kan få.

⁶ ["Smärtekuben". Kunskapscentrum för jämlik vård, Västra Götalandsregionen](#)

Mer information och verktyg hittar du på

vgregion.se/jamlikvard

**Kunskapscentrum
för jämlik vård
2025**